

KALASTUS OSANA KOULUJEN KERHOTOIMINTAA

Ohjeita käytännön toimintaan

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖ

Taustaa koulukerhoista

Koululaisille järjestetyllä kerhotoiminnalla on Suomessa pitkät perinteet. Jo neljäkymmentäluvulla alkanut kerhotoiminta oli aktiivisimmillaan 90-luvun alussa, jolloin liki 350 000 lasta ja nuorta oli mukana maamme lähes 20 000 kerhossa.

Huippuvuosien jälkeen määrä romahti ja 2000-luvun alun jälkeen toimivia kerhoja oli enää parituhatta. Valtio alkoi tukea toimintaa erityisavustuksella keväällä 2008. Koulun kerhotoimintaa kehitetään osana opetusministeriön Perusopetus paremmaksi (POP) – ohjelmaa, jonka tavoitteena on kerhotoiminnan laadun kehittäminen, toiminnan laajentaminen, monipuolistaminen ja vakiinnuttaminen kunnissa.

Suomen 304 kunnasta toiminnassa on mukana 290 kuntaa. Oppilaita kerhoissa käy noin 320 000, mikä on 60 prosenttia kokonaisoppilasmäärästä. Kerhoja toiminnassa on noin 27 500.

Kerhotoiminnalle asetetut tavoitteet:

- kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- lasten ja nuorten osallistumisen lisääminen
- mahdollisuuden antaminen sosiaalisten taitojen kehittämiseen ja yhteisöllisyyteen kasvamiseen
- mahdollisuuden antaminen onnistumisen ja osaamisen kokemukseen
- luovan toiminnan ja ajattelun kehittäminen
- lasten ja nuorten kannustaminen oman kulttuurin tuottamiseen
- mahdollisuus oppilaan tuntemisen lisäämiseen
- harrastuneisuuden tukeminen ja myönteisten harrastusten edistäminen (Opetussuunnitelman perusteet 2004, Opetushallitus)

Faktatieto

- Koulun kerhotoimintaa on kehitetty aktiivisesti vuodesta 2008 ja se on vakiintunut osaksi koulun toimintaa. Mukana olevien opetuksen järjestäjien kouluista 95 prosenttia järjestää kerhotoimintaa.
- Toiminnan vakiinnuttamisen mahdollisuuksia pidetään hyvinä sisältöjen ja yhteistyön luomisen kannalta.
- Talouden näkökulma on haastava. Toiminta on vielä valtion erityisavustuksen varassa ja edellyttää korvamerkittyä rahoitusta.
- Toimintaa arvioidaan systemaattisesti ja hankkeita sekä kerhotoimintaa kokonaisuutena suunnitellaan hyvässä yhteistyössä.
- Kaikista koulun kerhotoiminnan oppilaista on 1–6 luokkalaisia 72 prosenttia ja 7–9 luokkalaisia 28 prosenttia.
- Toiminnan haasteena on 7–9 -luokkalaisten oppilaiden osallistuminen kerhotoimintaan sekä kulttuurien välinen yhteistyö.

(kerhotoiminnan faktaesite 2012, opetushallitus)

Kalastus osana koulujen kerhotoimintaa

Suuri osa kouluista sijaitsee kivenheiton päässä vesialueesta, jossa kalastusta voidaan harrastaa. On siis luontevaa, että kalastuskerhotoimintaa järjestetään kouluilla. Kouluilta kerätyn tiedon mukaan maamme reilusta 2500 koulusta noin 15 prosenttia on kiinnostunut luonto- ja kalastusaiheisesta kerhotoiminnasta.

NÄIN SEN TOTEUTAN

Ota yhteyttä kouluun tai kuntaan

Näin saat tiedon, onko kerhotuntikiintiössä tilaa uudelle kerholle sekä erilaiset toimintatavat järjestää kerhoja. Yhteystiedot löytyvät parhaiten koulun tai kunnan www -sivuilta.

Kouluilla kerhotoiminnasta vastaa rehtori tai kerhoyhdyshenkilö. Kunnassa kerhotoimintaa koordinoi työntekijä, jonka tehtävänä on toimia yhteyshenkilönä koulun ja kerhotoiminnan järjestäjän välillä.

Esittele ideasi kerhosta

Hyvin etukäteen suunniteltu kerho-ohjelma helpottaa asian eteenpäin viemistä. Valmiita kerho-ohjelmia löydät liitteistä 1,2 ja 3.

Kerho-ohjaajan sopiessa kerhon aloittamisesta, laaditaan ohjauksopimus osapuolten kesken. Sopimukseen kirjataan tiedot mm. kerhoajasta, vastuuhenkilöistä sekä ohjaajalle maksettavasta korvauksesta (liite 4).

Tiedota alkavasta toiminnasta oppilaille

Kerhon tiedottamisesta tulee sopia koulun kanssa. Yleinen käytäntö on, että koulu tekee oppilaiden parissa kyselyn halukkaista kerholaisista.

Myös ennakkoon tehdyt kouluvierailut tuovat kerhoon osallistujia. Toiminnan aloittamisesta voi laatia myös oppilaille jaettavan esitteen.

Aloita kerho

Jaa osallistujille ensimmäisellä kerralla kerho-ohjelma, jotta he tietävät varautua kunkin kerhokerran toimintaan.

Kerää osallistujilta yhteystiedot, jotta voit tiedottaa mahdollisista muutoksista. Jos kerhokerta joudutaan peruuttamaan, ilmoita siitä myös koululle.

Ota huomioon ennen aloittamista

1. Kerhokertojen ohjelma

Kerhokertojen ohjelmasta päättävät kerhojen vetäjät. Etukäteen laaditut ohjelmarungot kannattaa kuitenkin hyväksyttää koulujen rehtoreilla tai yhteyshenkilöillä ennen toiminnan aloittamista. Kerhojakso voi olla esimerkiksi 6 x 1,5 tuntia tai jokin muu aika, mikä on ennalta sovittu koulun kanssa. Kerho-ohjelmaa laadittaessa toimintaan mukaan voidaan ottaa myös yhteistyökumppaneita. Erilaiset tutustumisretket sekä kerhotunneilla vierailevat eri alojen osaajat piristävät toimintaa. Valmiiksi suunniteltuja ohjelmarunkoja löytyy liitteistä 1,2, 3, 4,5 ja 6.

2. Kerhotila

Koulun kerhot järjestetään pääsääntöisesti koulun tiloissa, lukuun ottamatta käytännön kerhokertoja luonnossa. Järjestetty toiminta sanelee tilojen tarpeen. Tilojen käytöstä sovitaan rehtorin tai yhteysopettajan kanssa. Mikäli koulun kerhoa ohjataan muissa kuin koulun tiloissa, tulee rehtorin hyväksyä ulkopuolisten tilojen käyttö ja varmistua tilojen turvallisuudesta.

3. Vastuu ja vakuutukset

Koulun kerhossa osallistujat kuuluvat koulun vakuutuksen piiriin. Asia tulee kuitenkin aina ottaa esille ennen kerhon aloittamista koulun kerhokoordinaattorin tai rehtorin kanssa. Erityisesti huomioon otettavia ovat kerholaisten kanssa tehdyt retket. Kerhon vetäjänä voi toimia vain 18 vuotta täyttäneet.

4. Kohderyhmä

Kerhojen kohderyhmänä ovat 3-9 -luokkalaiset. Toiminta on oppilaille maksutonta ja vapaaehtoista. Kerhot alkavat heti koulupäivän päätteeksi tai erityistapauksissa muuhun aikaan. Sopivimmasta ajankohdasta kannattaa keskustella rehtorin kanssa.

5. Toiminnan rahoitus

Koulujen kerhotoimintaa tuetaan valtion erityisavustuksella, joka on maksimissaan 75 prosenttia. Opetuksen järjestäjän (kuntien) omarahoitusosuus on vähintään 25 prosenttia. Kuntien maksama korvaus kerhonvetäjälle vaihtelee kunnasta riippuen. Korvaus toiminnasta

maksetaan suoraan kerhonvetäjälle, kalastusseuralle tai muulle toiminnan järjestäjälle.

6. Kerho-ohjaajat

Kerho-ohjaajaksi voi ryhtyä kuka tahansa täysi-ikäinen henkilö, joka omaa tarpeellisen tietotaidon sekä osaa toimia lasten ja nuorten kanssa. Lasten ja nuorten parissa työskentelevillä tulee olla voimassa oleva rikostaustaote. Otteen saa tilattua sähköpostilla oikeusrekisterikeskuksesta.

7. Tarvikehankinnat

Kalastusvälineiden valmistamiseen tarvittavien työkalujen määrä vaihtelee toiminnan mukaan. Pilkkejä tehdessä tarvitaan tinaa ja kolveja, vaappuja tehdessä veitsiä ja maalausvälineitä. Toimintaa suunniteltaessa tarvikekustannukset tulee ottaa huomioon etukäteen.

Materiaalikustannuksista tulee keskustella koulun/ kunnan kanssa ennen kerhon aloittamista. Liitteenä olevat kerho-ohjelmat on suunniteltu niin, etteivät ne vaadi suuria tarvikekustannuksia. Kerhoissa käytettäviä työkaluja ja materiaaleja kannattaa kysyä myös vapaa-ajankalastajapiireiltä. Materiaaleja varten avustusta voi hakea myös kalatalouden edistämismäärärahoista.

8. Kuvaaminen kerhossa

Alle 18 -vuotiaiden lasten ja nuorten kuvaamista varten täytyy pyytää lasten vanhemmilta lupa. Ennen kuvaamista kannattaa asia ottaa esille myös koulun kanssa.

9. Yhteystiedot

Kerhoon osallistuvilta nuorilta ja heidän vanhemmiltaan kerätään heidän yhteystietonsa. Tämä auttaa, jos kerhokerta joudutaan perumaan tai yhteydenotto on muuten tarpeellista.

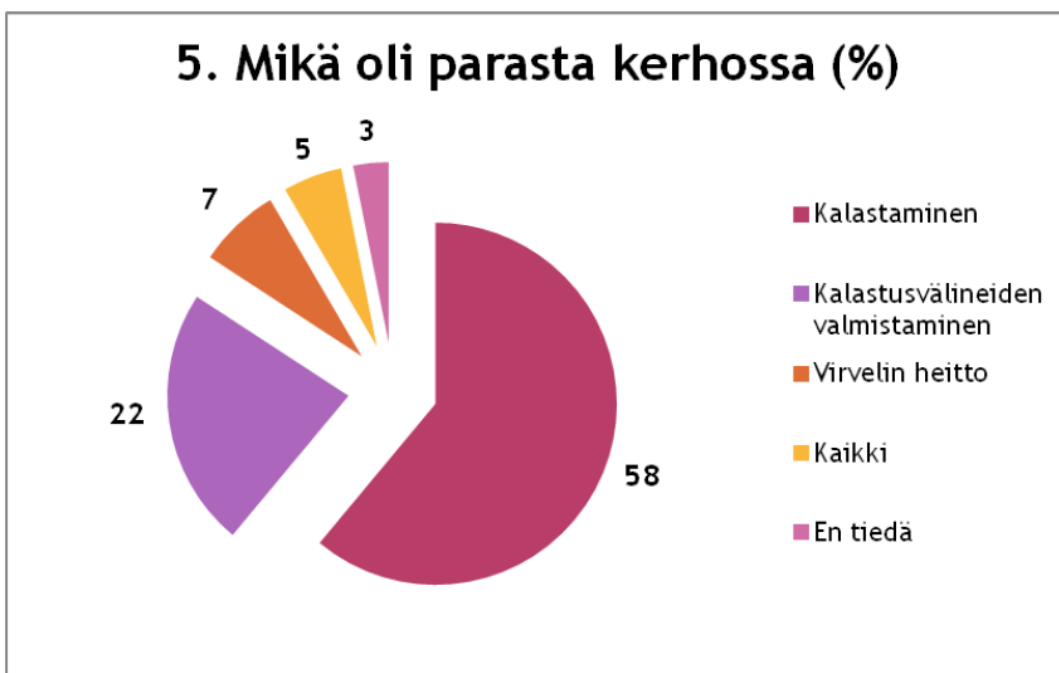
10. Kerhon päätyttyä

Viimeisellä kerhokerralla osallistujille voidaan jakaa todistus osallistumisesta kerhoon (liite 7). Lisäksi toiminnasta kiinnostuneille oppilaille tulee kertoa erilaisista mahdollisuuksista jatkaa kalastusharrastusta.

Kalastuskerho nuorten silmin

Kalastuskerhoon ilmoittautuva nuori odottaa pääsevänsä kalastamaan. Tämän vuoksi onkiminen ja pilkkiminen ovat hyviä kalastusmuotoja järjestettäessä kerhotoimintaa kouluilla. Sopivassa suhteessa järjestetyillä kalareissuilla sekä muulla toiminnalla varmistetaan kerholaisen viihtyvyys kalakerhossa. Nuorille järjestetyn kyselyn perusteella nuoret odottavat kerhotoiminnalta seuraavaa:

- kalareissuja; onkiminen, pilkkiminen, virvelöinti
- askartelu; perhon teko, värikoukut ym.
- harjoitukset; heittoharjoitukset

Ohjeita käytännön toimintaan

Koulukerhojen erityispiirteitä

- Toiminta käynnistyy yleensä, kun kerhoon ilmoittautuu vähintään kahdeksan oppilasta.
- Suurin osa kerhoa käyvistä lapsista tulee kerhoon suoraan koulupäivän päätteeksi, joten keskittyminen voi olla osalle hankalaa.
- Kerholaisten, jotka tulevat suoraan koulusta, on syytä antaa ottaa eväät mukaan.
- Kerhoon voi osallistua kuka tahansa kohdeikäryhmästä. Toiminta on maksutonta osallistujille.
- Kerhoon voi osallistua lapsia, jotka eivät ole koskaan aikaisemmin kalastaneet. Tämä on syytä ottaa huomioon käytännön kalastusta järjestettäessä.
- Vanhemmat ovat mielellään mukana käytännön kalareissuilla.
- Kuuntele kerholaista. Kalajuttujen kertominen alkaa jo nuorena.

Näin varmistat kerhokerran onnistumisen

- Ole ajoissa paikalla, jotta voit ottaa kerholaiset vastaan.
- Valmistele ja hae kerhotarvikkeet ajoissa esille. Tällöin sinulle jää aikaa huomioida kerholaisiasi.
- Valmistele jokainen kerhokerta etukäteen.
- Opasta kerholaista varautumaan kerhokertaan.
- Älä tee kerholaisen puolesta. Anna kerholaiselle mahdollisuus oivaltaa itse omat ratkaisunsa ongelmiin.
- Aseta selvästi määrätyt rajat, kuten yhteisesti sovitut aikataulut ja säännöt.
- Ole johdonmukainen.
- Anna vastuuta ja opeta kerholaiset ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään.
- Älä ikinä tingi turvallisuudesta.

Liitteet

- Liite 1. Avovesikauden kerho-ohjelma 1
- Liite 2. Avovesikauden kerho-ohjelma 2
- Liite 3. Avovesikauden kerho-ohjelma 3
- Liite 4. Talvikauden kerho-ohjelma 1
- Liite 5. Talvikauden kerho-ohjelma 2
- Liite 6. Kalaruokakerhon kerho-ohjelma

- Liite 7. Oppilaille jaettava todistus kerhoon osallistumisesta
- Liite 8. Osallistujalista